

Posudek na rigorózní práci

Název práce: Rodina v procesu porozvodové adaptace v kontextu OSPOD: případová studie, poradenská práce z pohledu psychologa

Autorka: Mgr. Veronika Buriánová (Purková)

Vedoucí práce: PhDr. Irena Smetáčková, Ph.D.

Rigorózní práce se zabývá možnostmi OSPODU v pomoci rodinám s dětmi v rozvodové situaci. Jedná se o téma poměrně málo výzkumně zpracované, neboť většina studií se zaměřuje buď pouze na děti, nebo na samotný průběh rozvodu manželství, avšak systematický pohled na rozpadající se rodinu v systému institucionální péče příliš zmapovaný není. Práci tak můžeme považovat za originální výzkumný příspěvek, ale navíc je velmi přínosná z hlediska praxe.

Autorka byla k výzkumu inspirována vlastními pracovními zkušenostmi psychologičky v OSPODU, které se rozhodla prověřit a využít k formulaci doporučení pro změnu institucionální praxe. Obecně platí, že podobná motivace je velmi funkční, ale zároveň do výzkumu přináší určité znejistění, nakolik jeho prostřednictvím jsou „pouze“ ilustrovány dojmy, které si výzkumníci již předem vytvořili. Toto riziko se ovšem nenaplnilo. Autorka dokázala své profesní zkušenosti využít k větší citlivosti při porozumění tématu, ale přitom se jimi nespřáhlala při designování výzkumu, ani při analýzách dat.

Práce má úctyhodný rozsah 176 stran. Její struktura je vyvážená. Teoretické kapitoly nabízí komplexní představení různých aspektů institucionální péče o rodiny a rozvodové problematiky. Autorka čerpala z velkého množství relevantních publikací, k nimž přistupovala kriticky a vzájemně je konfrontovala. Zvláště oceňuji argumentaci týkající se syndromu zavrženého rodiče. Autorka přesvědčivě ukázala, jak problematičtější je aktuální diskurs o dětech v rozpadajících se rodinách, přičemž na jeho zjednodušování se mimo jiné podílí i představitelé psychologické obce.

Vlastní výzkum je sérií případových studií (kazuistik), u nichž autorka využila jak perspektivu případu, tak perspektivu společných témat/kategorií. Neuvízla tedy na časté slabině případových studií, kterou je soustředění na jednotlivost bez ambice nalézt na ní či jejím prostřednictvím obecnější fenomény. Nicméně problematičtější stránkou použitých případových studií je, že byly vytvářeny retrospektivně, na základě dokumentace OSPODU. To samozřejmě znamená určitou redukci, neboť spisy zdaleka neobsahují všechny údaje vhodné pro výzkum efektivity psychologických zásahů do rozvádějících se rodin. Autorka se však s omezeností údajů dobře vyrovnala, takže navzdory určitému zúžení je výzkum validní.

V práci oceňuji zejména její praktické zaměření – na základě teoretických poznatků a vlastních výzkumných výsledků se autorka zamýšlí nad možnými změnami v systému péče OSPODU. Pléduje za maximálně komplexní (systemický) přístup k podpoře rodin v průběhu rozvodu, v němž by měla mít klíčovou úlohu psychologická složka.

Rigorózní práci i celkový přístup autorky, který jsem poznala v průběhu výzkumu, považuji za velmi inspirující a kvalitní. Autorka prokázala, že je schopna realizovat vlastní empirický výzkum, relevantně teoreticky o něm uvažovat a aplikovat získané závěry do praxe.

Rigorózní práci V. Buriánové doporučuji k obhajobě.

V Praze, 28. 1. 2014

PhDr. Irena Smetáčková, Ph.D.